

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROPEISKA CENTRALBANKENS YTTRANDE

av den 1 februari 2023

**om ett förslag till förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 260/2012 och (EU) 2021/1230
vad gäller omedelbara betalningar i euro****(CON/2023/4)**

(2023/C 106/02)

Inledning och rättslig grund

Den 16 och den 24 november 2022 mottog Europeiska centralbanken (ECB) en begäran från Europeiska unionens råd respektive Europaparlamentet om ett yttrande över ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 260/2012 och (EU) 2021/1230 vad gäller omedelbara betalningar i euro ⁽¹⁾ (nedan kallat förslaget till förordning).

ECB:s behörighet att avge ett yttrande grundas på artiklarna 127.4 och 282.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eftersom förslaget till förordning innehåller bestämmelser som faller inom ECB:s behörighetsområde i enlighet med artikel 127.2 i EUF-fördraget och artikel 3.1 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken, särskilt den grundläggande uppgiften för Europeiska centralbankssystemet att främja väl fungerande betalningssystem. I enlighet med artikel 17.5 första meningen i arbetsordningen för Europeiska centralbanken har detta yttrande antagits av ECB-rådet.

1. Allmänna kommentarer

1.1. ECB välkomnar varmt Europeiska kommissionens initiativ att främja tillhandahållande och användning av direktbetalningar, definierade som betalningar som överför medel till betalningsmottagarens betalkonto inom tio sekunder efter mottagandet av betalningsuppdraget från betalaren, i euro i EU. Detta initiativ stämmer väl överens med Eurosystemets strategi för massbetalningar ⁽²⁾, som i huvudsak består av följande: a) utveckling av en europeisk lösning för massbetalningar vid en interaktionspunkt, b) ett fullständigt införande av direktbetalningar, c) förbättring av gränsöverskridande betalningar utanför EU, samt d) stöd till innovation, digitalisering och ett europeiskt ekosystem för betalningar.

1.2. För att främja väl fungerande betalningssystem är det viktigt att ta itu med fragmenteringsproblem inom det gemensamma eurobetalningsområdet (Sepa). För närvarande är tillhandahållandet av direktbetalningar inte tillgängligt på lika villkor i alla Sepa-jurisdiktioner. I detta sammanhang skulle åtgärder som ytterligare harmoniserar tillhandahållandet av direktbetalningar i Sepa-jurisdiktionerna öka konsumenternas valmöjligheter och främja innovation, säkerhet och öppet strategiskt oberoende för europeiska betalningar. På samma sätt bör åtgärder som kan främja effektiviteten i hela Sepa också stödjas, förutsatt att efterlevnaden av den tillämpliga dataskyddslagstiftningen

⁽¹⁾ COM(2022) 546 final.

⁽²⁾ Se Eurosystemets strategi för massbetalningar, som finns på ECB:s webbplats www.ecb.europa.eu.

säkerställs. Möjligheten att inrätta standardiserade, och/eller eventuellt centraliserade, alleuropeiska lösningar för kontroller av avvikelser, som betaltjänstleverantörer ska göra tillgängliga innan direktbetalningar godkänns eller innan medel krediteras mottagarkontot, bör undersökas på ett ändamålsenligt sätt, t.ex. genom att Eurosystemet utnyttjar sin centrala ställning när det gäller direktbetalningar, som ger möjlighet att nå alla relevanta motparter.

- 1.3. Tillhandahållandet och användningen av direktbetalningar har ökat i unionen sedan SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) lanserades 2017, men de har ännu inte blivit någon ny standard, vilket var förväntningen. ECB fortsätter att uppmuntra marknadsaktörerna att genomföra direktbetalningar på europeisk basis och att stödja slutanvändarnas användning så snart som möjligt. I november 2018 lanserade ECB direktbetalningstjänsten TIPS (TARGET Instant Payment Settlement), som underlättar för betaltjänstleverantörer att erbjuda direktbetalning och gör det möjligt för dem att när som helst, direkt och på ett säkert sätt avveckla direktbetalningar. Från och med 2022 måste alla betaltjänstleverantörer som ansluter sig till SCT Inst-systemet och som är nära i TARGET2 också kunna nå via TIPS, vilket bidrar till alleuropeisk närbarhet (eller interoperabilitet) för betaltjänstleverantörer som erbjuder direktbetalning på teknisk nivå, marknadsinfrastrukturnivå.
- 1.4. ECB noterar att institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut, som annars skulle vara skyldiga att erbjuda alla sina betaltjänstanvändare en betalningstjänst för att sända och ta emot betalningsuppdrag, inte omfattas eftersom de inte kan delta i de avvecklingssystem som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG⁽³⁾ (nedan kallat *direktivet om slutgiltig avveckling*)⁽⁴⁾. Det är ECB:s tolkning att, om tillämpningsområdet för direktivet om slutgiltig avveckling skulle utvidgas till att omfatta institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut, dessa betaltjänstleverantörer också skulle uppfylla kravet att erbjuda alla sina betaltjänstanvändare en betalningstjänst för att sända och ta emot betalningsuppdrag, eftersom de skulle delta direkt i de avvecklingssystem som utses enligt det direktivet.

ECB stöder kravet på att de berörda betaltjänstleverantörerna ska erbjuda direktbetalningar till samma kostnad som andra betalningar. ECB välkomnar också att man inför en förenklad process för att kontrollera sanktioner för att komma bort från den nuvarande transaktionsbaserade modellen, utan att göra granskningsprocessen mindre effektiv. Dessutom stöder ECB förslaget att införa en tjänst för att upptäcka diskrepanser mellan betalningsmottagarens Iban-kod (International Bank Account Number) och namn. En sådan tjänst kan minska antalet fel och bedrägerier i samband med direktbetalningar. En avgift för denna tjänst kan dock vara avskräckande och i kombination med undantagsbestämmelsen kan den leda till ett lågt utnyttjande av det extra skyddet för betalarna, samtidigt som det ändå medför kostnader för betaltjänstleverantörerna att ta fram tjänsten. Kraven på hur tjänsten för kontroll av avvikelser ska utformas är inte alltför detaljerade, vilket ger marknaden nödvändig flexibilitet för att utveckla lösningar. Ett harmoniserat tillvägagångssätt skulle dock förhindra att problem med fragmentering uppstår. Det är också viktigt att ge marknaden tillräckligt med tid för att utveckla och genomföra lämpliga åtgärder som inte undergräver hastigheten på direktbetalningar, eftersom detta skulle kunna äventyra deras införande vid försäljningsställen.

2. Specifika kommentarer

2.1. Definitioner

Vissa av de termer som definieras i förslaget till förordning kan a) behöva samordnas med definitionerna i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366⁽⁵⁾ (nedan kallat *betaltjänstdirektivet* eller PSD2) och b) nödvändiggöra ändringar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU⁽⁶⁾ (nedan kallat *betalkontodirektivet*) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882⁽⁷⁾ (nedan kallat *europpeiska tillgänglighetsdirektivet (EAA)*). Närmare bestämt skulle definitionen av "payment account identifier" (*ej översatt till svenska*), som införs i förslaget till

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (EGT L 166, 11.6.1998, s. 45).

⁽⁴⁾ Se artikel 1.2 i förslaget till förordning.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (EUT L 257, 28.8.2014, s. 214).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

förordning, vara densamma som "unik identifieringskod" enligt definitionen i PSD2⁽⁸⁾. ECB föreslår att unionslagstiftaren mot bakgrund av detta överväger att använda samma terminologi i förslaget till förordning. Dessutom är "credit transfer" (ej översatt till svenska), ett begrepp som redan definieras i betalkontodirektivet⁽⁹⁾. ECB föreslår att man av konsekvensskäl anpassar denna definition till definitionen av "instant credit transfer" som införs genom förslaget till förordning. I detta avseende understryker betalkontodirektivet⁽¹⁰⁾ behovet av att samordna definitionerna i det direktivet med definitionerna i PSD2 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012⁽¹¹⁾. Dessutom innehåller EAA en definition av "betalningsterminal" med en innebörd som liknar betydelsen av "PSU interface" (ej översatt till svenska) som införs genom förslaget till förordning. ECB föreslår att unionslagstiftaren överväger att ändra EAA för att anpassa definitionen av "betalningsterminal" till definitionen av "PSU interface" (ej översatt till svenska). För att uppnå enhetlighet på systemnivå är det också viktigt att bedöma de nya termer som införs genom förslaget till förordning mot bakgrund av de kommande ändringarna av PSD2.

2.2. Diskrepanser mellan en betalningsmottagares namn och betalkontonummer

Enligt motiveringen till förslaget till förordning får betaltjänstleverantörer ta ut en tilläggsavgift för en tjänst som upptäcker diskrepanser mellan en betalningsmottagares namn och betalkontonummer⁽¹²⁾. En tilläggsavgift för att upptäcka avvikelser skulle å ena sidan kunna ha en avskräckande effekt på användarna av betaltjänster, vilket i så fall inte främjar tillhandahållandet och utnyttjandet av direktbetalningar. Å andra sidan är en sådan tjänst för kontroll av avvikelser inom ramen för direktbetalningar av avgörande betydelse. Därför bör förslaget till förordning ändras för att undvika att betaltjänstanvändare antingen inte använder direktbetalningar eller väljer bort tjänsten för kontroll av avvikelser på grund av de avgifter som är förknippade med denna. Oavsett om betaltjänstanvändarna utnyttjar tjänsten är betaltjänstleverantörerna enligt förslaget till förordning skyldiga att erbjuda tjänsten, vilket kräver investeringar. I vissa medlemsstater (t.ex. Nederländerna) finns redan en obligatorisk Iban-kontroll mot betalningsmottagarens namn, och denna tillhandahålls utan extra kostnad av alla betaltjänstleverantörer avseende Iban-nummer för inhemska konton. Ett harmoniserat tillvägagångssätt för sådana Iban-kontroller i hela Sepa-området kan vara fördelaktigt och mer kostnadseffektivt, vilket t.ex. kan leda till att ett gemensamt system införs och/eller att tjänsten tillhandahålls på ett centraliserat sätt.

2.3. Screening av direktbetalningar avseende unionens sanktioner

De berörda betaltjänstleverantörerna måste genomföra screeningkontroller avseende unionens sanktioner omedelbart efter ikraftträdandet av restriktiva åtgärder som antagits i enlighet med artikel 215 i EUF-fördraget⁽¹³⁾. I detta avseende har ECB tre synpunkter.

För det första befriar förslaget till förordning inte den berörda betaltjänstleverantören från skyldigheten att följa relevanta nationella sanktioner som tillämpas mot en relevant person, ett organ eller en enhet.

För det andra kan restriktiva åtgärder som antas i enlighet med artikel 215 i EUF-fördraget träda i kraft samma dag som de offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* eller dagen efter det att de har offentliggjorts. För att säkerställa att dessa restriktiva åtgärder tillämpas snabbt av de berörda betaltjänstleverantörerna, föreslår ECB att berörda betaltjänstleverantörer åläggs en skyldighet att utföra sådana kontroller omedelbart efter offentliggörandet av de restriktiva åtgärderna i *Europeiska unionens officiella tidning* (i stället för omedelbart efter ikraftträdandet), vilket underlättar efterlevnaden i alla sådana fall där dagen för ikraftträdandet infaller efter än dagen för offentliggörandet.

För det tredje, och för att säkerställa rättssäkerhet, är ECB medveten om de potentiella fördelarna som identifieringskoder för juridiska personer (LEI-koder) kan ha vid screeningkontroller avseende på unionens sanktioner och/eller som en global identifieringsstandard för motparter i samband med en tjänst som kontrollerar diskrepanser. I den senaste vägledningen från Europeiska betalningsrådet (EPC) om en planerad övergång av ordningarna för EPC:s betalningssystem till 2019 års version av meddelandestandarden ISO 20022 senast i

⁽⁸⁾ Se artikel 4.33 i PSD2.

⁽⁹⁾ Se artikel 2.20 i betalkontodirektivet.

⁽¹⁰⁾ Se skäl 14 i betalkontodirektivet.

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 av den 14 mars 2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 (EUT L 94, 30.3.2012, s. 22).

⁽¹²⁾ Se s. 10 i motiveringen till förslaget till förordning.

⁽¹³⁾ Se artikel 1.2 i förslaget till förordning.

november 2023, anges LEI-koder som alternativa identifieringskoder för "icke-privata parter" ⁽¹⁴⁾. Detta skulle undanröja tekniska hinder på nivån EPC-betalningssystem. Även om användningen av LEI-koder är beroende av att de genomförs i större utsträckning, skulle en hänvisning till den potentiella användningen av LEI-koder i den föreslagna bestämmelsen om granskningsprocessen visa att Europeiska unionen stöder användningen och främjandet av denna globala standard.

2.4. Förfaranden om åsidosättande

För att förhindra en situation där planerade driftstopp för SCT Inst-systemet oavsiktligt skulle leda till att betaltjänstleverantörer bryter mot unionsrätten, föreslår ECB att ett förbehåll införs i förslaget till förordning. ECB föreslår därför att betaltjänstleverantörer undantas från förfaranden om åsidosättande i de mycket exceptionella fall då SCT Inst-systemet inte är tillgängligt under en kort tidsperiod, vilket godkänts av dess respektive styrande organ, och därmed förhindrar hanteringen av direktbetalningar.

I de fall där ECB rekommenderar att förslaget till förordning ska ändras anges de specifika förslagen i ett separat tekniskt arbetsdokument som åtföljs av en förklaring. Det tekniska arbetsdokumentet finns på engelska i EUR-Lex.

Utfärdat i Frankfurt am Main den 1 februari 2023.

Christine LAGARDE
ECB:s ordförande

⁽¹⁴⁾ Se riktlinjerna på EPC:s webbplats www.europeanpaymentscouncil.eu